

20. ULUSLARARASI KAMU YÖNETİMİ FORUMU TAM METİN BİLDİRİ KİTABI

EDİTÖRLER:
PROF. DR. SELAHADDİN BAKAN
PROF. DR. AHMET YATKIN
DOÇ. DR. OSMAN AĞIR
DOÇ. DR. MURAT SEZİK

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ / MALATYA
2021

ISBN: 978-605-7853-79-0

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
İ.İ.B.F. SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ BÖLÜMÜ
KAYFOR 2021 Malatya

ASİMETRİK SALDIRILAR BAĞLAMINDA ÇEVRE TERÖRİZMİ: PKK'NIN SABOTAJLARI SONUCU GERÇEKLEŞEN ORMAN YANGINLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Mehmet Emin GÜVEN[1]
Osman AĞIR[2]

Öz

Terörün hedef gözetmeksizin saldırı kapasitesine sahip olması, terörün asimetrik yönünü oluşturmaktadır. Terör örgütlerinin siyasi, sosyal ve ekonomik kaynaklar açısından zayıf durumda olmaları, terör örgütlerini daha az maliyet ve silah gerektiren, az kişiyle gerçekleştirilebilen ve planlamanın zayıf olduğu saldırılara yönlendirmektedir. Asimetrik saldırıların belirsizliği ve öngörülemezliği, bu saldırıların etki gücünü artıran unsurlardır. Terör örgütlerinin, amaçlarını gerçekleştirmek için doğal kaynaklara ve çevreye yönelik saldırılar düzenleme yoluyla yaptıkları eylemler, çevre terörizmini meydana getirmektedir. Çevre terörizmi ise, çevrenin ve doğanın siyasi ve ideolojik amaçlar için bir silah ve hedef olarak kullanımını ifade etmektedir.

1984 yılında ilk silahlı eylemini gerçekleştiren PKK terör örgütü son yıllarda doğadaki savunmasız canlıları, ormanları, hayvanları ve doğal hayatı hedef alacak eylemler gerçekleştirmeye, asimetrik saldırılar düzenlemeye başlamıştır. Örgüt, orman yangınları aracılığıyla toplumda korku ve panik oluşturabilecek basit ve maliyeti düşük; ancak etkisi ve görünürlük düzeyi yüksek eylemler gerçekleştirmeye yönelmiştir. Özellikle yaz aylarında havaların ısınmasıyla birlikte artan orman yangınlarının bazılarını terör örgütlerinin bilinçli olarak gerçekleştirdikleri, yakalanmış olan örgüt üyelerinin itiraflarından ve örgütün üstlenmiş olduğu eylemlerden anlaşılmıştır.

Temel amacı, PKK terör örgütünün asimetrik saldırılarla gerçekleştirdiği çevre terörizmini ele almak olan çalışmada; asimetrik saldırı ve çevre terörü kavramları açıklanarak, PKK terör örgütünün tarihçesine yer verilmiş ve PKK tarafından gerçekleştirildiği kanıtlanmış olan orman yangınlarında örgütün amaçları ve bu saldırılara yönelik mücadele yöntemleri tartışılmıştır. İnsanlığa karşı suç sayılabilecek orman yangınları ile terör örgütünün temel amacının ne olduğu sorusuna cevap aranacak olan çalışmada; nitel araştırma yöntemleri kullanılmış, çalışmayla ilgili veriler toplanırken bilimsel araştırmalar, gazete, dergi ve diğer açık haber kaynaklarından yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Asimetrik Saldırı, Çevre Terörizmi, PKK, Orman Yangınları.

[1] Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Malatya/Türkiye, E-Posta: mehmetemin.guven@inonu.edu.tr, Orcid:0000-0001-9863-5212.
[2] Doç. Dr. İnönü Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi, Malatya/Türkiye, E-Posta: osmanagir@hotmail.com, Orcid:0000-0002-1087-0478.

ENVİRONMENTAL TERRORİSM İN THE CONTEXT OF ASYMMETRİC ATTACKS: A REVİEW ON FOREST FİRES CAUSED BY PKK'S SABOTAGES

Abstract

Terrorism's ability to attack without the need for a target constitutes the asymmetric aspect of terrorism. The fact that terrorist organizations are weak in terms of political, social and economic resources leads terrorist organizations to attacks that require less cost and weapons, can be carried out with few people, and where planning is weak. The uncertainty and unpredictability of asymmetric attacks are the factors that increase the effectiveness of these attacks. The actions of terrorist organizations by organizing attacks against natural resources and the environment in order to achieve their goals constitute environmental terrorism. Environmental terrorism, on the other hand, refers to the use of the environment and nature as a weapon and target for political and ideological purposes.

The PKK terrorist organization, which carried out its first armed action in 1984, has started to carry out actions and asymmetrical attacks targeting defenseless creatures in nature, forests, animals and natural life in recent years. The organization is simple and cost-effective, which can create fear and panic in society through forest fires; however, it has tended to take actions with high impact and visibility. It has been understood from the confessions of the members of the organization who were caught and the actions undertaken by the organization that some of the forest fires, which increase with the warming of the weather especially in the summer months, were carried out consciously by terrorist organizations.

In the study, the main purpose of which is to address the environmental terrorism carried out by the PKK terrorist organization with asymmetric attacks, the concepts of asymmetric attack and environmental terrorism will be explained, the history of the PKK terrorist organization will be given, the aims of the organization in forest fires proven to be carried out by the PKK and the methods of fighting against these attacks will be discussed. In the study, which will seek an answer to the question of what is the main purpose of the terrorist organization in forest fires, which can be considered a crime against humanity; qualitative research methods were used, scientific research, news publications, newspaper articles and other open sources were used while collecting data about the study.

Keywords: Asymmetrical Attacks, Environmental Terrorism, PKK, Forest Fires.

1. GİRİŞ

Doğanın veya çevrenin fiziksel ve biyolojik olarak insanlar tarafından siyasi ve toplumsal amaçları doğrultusunda tahrip edilmesi sorunu olan çevre terörizmi, 21. yüzyılda değişen terörizm anlayışının yeni bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu anlayış, düşük düzey emir komuta sistemi içerisinde hareket edebilme, teknolojiyi ve medyayı etkin kullanan hücre tabanlı ağ iletişimine sahip, bir terörizm yaklaşımı sunmaktadır. Terör örgütleri, asimetrik saldırı yöntemleriyle düşük maliyet, yüksek zarar etkisine sahip saldırılar düzenlemekte, küçük silahlar ve patlayıcılarla yüksek tahribat ve zarar kapasitesine ulaşmaktadırlar.

Temel amacının şiddet yoluyla siyasi, dinsel veya sosyal kazanımlar elde etmeyi amaçlayan ve çevreye zarar vermek suretiyle çevrenin araçsallaştırıldığı bu saldırıların temel motivasyonunu, terör örgütlerinin kaybettiği gücü manipüle ederek gizleme çabası oluşturmaktadır. Terörle mücadele operasyonları sonrası terör örgütlerinin eylemsel düzeyde silahlı saldırı düzenleme kapasitesini yitirmeye başlaması ve sosyal zeminde meşruluk zeminlerini kaybetmesi, terör örgütlerini imaj koruma çabası içinde hareket etmeye, siyasal ve sosyal alanda varlığını yeniden hissettirecek basit ancak etkili eylemler gerçekleştirmeye yöneltmektedir. PKK terör örgütünün özellikle güç kaybı yaşadığı dönemlerde, düşük maliyet ve teknoloji gerektiren ve daha az elemanla icra edilebilen ancak etkisi ve görünürlük düzeyi yüksek eylemlere, asimetrik saldırılara yöneldiği ve eylemlerini orman yangınları üzerinden gerçekleştirdiği görülmektedir. Operasyonlar kapsamında yakalanan faillerin, doğrudan PKK terör örgütüyle ilişkili olduğu tespit edilmekte veya orman yangınları, örgütle bağlantılı yapılar tarafından üstlenilmektedir. PKK terör örgütünün, çevre terörizmi kapsamında asimetrik saldırılarla gerçekleştirdiği orman yangınları, Türkiye'nin ulusal güvenliği ve çevre problemleri açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir. Türkiye'nin terörle mücadele sürecinde çevre terörizmine yönelik stratejiler belirlemesi ve yeni mücadele yöntemleri geliştirmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bu kapsamda çalışmada; PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilen orman yangınlarının çevre terörizmi ve asimetrik saldırılar bağlamında değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada, sırasıyla asimetrik saldırı ve çevre terörizmi kavramları açıklanmış, PKK terör örgütünün kısa tarihçesine yer verilmiş ve örgüt tarafından gerçekleştirilen orman yangınları incelenmeye çalışılmıştır. Çalışma çerçevesinde PKK terör örgütünün orman yangınlarıyla gerçekleştirdiği çevre terörizminin amaçları analiz edilmeye çalışılmış ve örgütün asimetrik saldırılarına karşı mücadele stratejileri değerlendirilerek önerilerde bulunulmuş ve bu saldırıların önlenmesine yönelik çözüm yöntemleri tartışılmıştır.

2. ASİMETRİK SALDIRI

Asimetri kavramı, kelime anlamı olarak "şekil ve boyut olarak tam olarak aynı olmayan iki yarımın, kenarın veya parçanın durumu, iki kişi veya grup arasında denk veya eşit olarak bulunmama durumu" olarak tanımlanmaktadır (Cambridge Dictionary, 2021). Simetri eksikliği olarak ifade edilebilecek kavram, iki veya daha fazla unsurun birbirine benzer şekilde yapı, biçim ve konumlanma durumları arasında uygunluk ve benzerlik ilişkisinin yokluğu olarak ifade edilebilir. Günümüzde oldukça yeni ve özünde diğer saldırılardan farklı olan asimetrik saldırılar, özellikle 11 Eylül 2001 terör saldırıları sonrası, terör örgütlerinin eylemlerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmeye başlamıştır. Bu açıdan ulusal ve uluslararası sistemin güvenlik yapısının ve anlayışının asimetrik saldırılara yönelik yeniden dizayn edilmesi, asimetrik saldırılarla mücadelenin geliştirilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

Asimetrik saldırıların meydana getirdiği asimetrik savaş kavramı, alışılmadık yöntemlerin dışında beklenmedik ve öngörülemeyen siyasal şiddet yöntemlerinin kullanılması olarak ifade edilmektedir (Martin, 2017: 144). Asimetrik savaşların temel amacının, karşı tarafın hassas zayıflıklarını keşfederek ve sömürerek hileler, ihanetler aracılığıyla düşmanın

askeri gücünü aşmanın bir yolunu bulmak olduğu söylenebilir (Pfanner, 2005: 151). Asimetrik savaş, siyasi, askeri ve ekonomik güç açısından eşitsizliğe sahip olan iki taraf arasındaki çatışmalardır. Bu açıdan asimetrik saldırıları tercih eden grupların, karşı gücün savaşa iradesini kırmak için genellikle isyancı taktiklere ve stratejilere başvurma eğiliminde olduğu görülmektedir (Mharapara, vd., 2014: 100). Bu bakımdan asimetrik savaşın bir nedenden çok bir tepki olduğu ve 'zayıf ve güçsüz' kavramlarının tanımlanmasını da değiştirdiği belirtilmektedir. (Messinger, 2011: 101). Asimetrik saldırılar, icra edilebilirliğinin kolay ve ihtiyaç duyulan araçların niteliklerinin basit olması nedeniyle her zaman gerçekleştirilebilme potansiyeli taşımaktadır.

Asimetrik saldırıların belirsizliğini ve öngörülemezliğini ise terör örgütleri tarafından gerçekleştirilen saldırılarda kullanılan taktikler ve araçlar belirlemektedir. Hücre tipi örgütlenme tarzıyla terör örgütleri, az sayıda militanla bağımsız örgütlenerek eylemler gerçekleştirmeyi ve tüm örgütün zarar görme riskini azaltmayı amaçlamaktadırlar (Yenal, 2016: 27). Terör örgütlerinin gerçekleştirdikleri terör eylemlerinde kullandıkları araçların ve aktörlerin de zaman içinde asimetrik bir boyut kazandığı söylenebilir. Terör örgütlerinin eylemlerinde savunmasız çocukları ve kadınları kullanarak ön plana sürdüğü ve istismar ettiği görülmektedir. Bu kapsamda devletlerin terörle mücadele kapsamında çocuklara ve kadınlara karşı dikkatli olduğunun bilincinde olan terör örgütlerinin, eylemlerinde çocukları kullandığı ve eylemlerde dikkat çekmemek adına kadın elbiseleri giyerek saldırılar gerçekleştirdiği bilinmektedir.

3. ÇEVRE TERÖRİZMİ

Etimolojik olarak Latince "*terrere*" kelimesinden türeyen terör kavramı, "bilinmeyen ve öngörülemeyen bir tehlike karşısında duyulan aşırı korku ve endişe, dehşet" anlamına gelmektedir (Öktem, 2004: 133). "Korkutmak, korkuyla yönetmek, korkudan dehşete düşürmek" anlamlarına (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017: 694) karşılık gelen terör, siyasi amaçlara ulaşmak amacıyla toplumda korku ve dehşet duygularını yaygın hale getirmek üzere şiddet hareketlerinin varlığı olarak ifade edilebilir. Terörle gerçekleştirilmek istenen amaca ve terör eylemlerinde kullanılan araçların niteliğine bağlı olarak terörizm türleri (etnik terörizm, ideolojik terörizm, dini terörizm, siber terörizm, vb.) farklı isimlendirmelerle ortaya çıkmaktadır. Çevre terörizmi ise terör türleri arasında oldukça yeni bir terörizm türü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çevresel terörizm veya ekolojik terörizm olarak adlandırılan çevre terörizmi, genel olarak siyasi idarelerin veya sivillerin sindirilmesi ve zorlanması için farklı gruplar, örgütler veya bireyler tarafından doğal yaşamın, çevrenin tahrip ve yok edilmesi veya yok etme tehdidi olarak tanımlanmaktadır (Britannica, 2021). Ancak dünya genelinde ahlaki, dini ve siyasi yaklaşımların farklılığı, terörizm hakkında ortak bir tanıma sahip olmayı engellediği (Zirschky, 1988: 1206) gibi çevre terörizminin de tanımlanmasında ortak bir sonuca ulaşılamamasına, tanımlama karmaşasına ve zorluğuna neden olmaktadır.

Çevre terörizminin en yaygın tanımlarından biri Peter Gleick tarafından yapılmıştır. Gleick'e göre (2006: 484) çevre terörizmi, "siyasi ve sosyal amaçlar adına toplulukları çevresel faydadan yoksun bırakmak ve bireylere zarar vermek için çevresel kaynaklara veya sistemlere karşı yasadışı güç kullanımı" olarak ele alınmaktadır. Çevre, özellikle soğuk savaşın sona ermesiyle birlikte değişen terör anlayışının bir yansıması olarak, terör örgütlerinin gerçekleştirdikleri şiddet eylemleriyle siyasi iktidarları çaresiz bırakmaya ve bu sayede hedefleri doğrultusunda resmî kurumlardan tavizler koparmayı amaçladıkları bir alan haline gelmeye başlamıştır (Schofield, 1999: 621).

Çevre terörizmi; toplumu, doğal kaynakların kullanımından mahrum etmek için çevresel kaynaklara ve mülklere yönelik olarak kısa veya uzun vadeli yasadışı eylemlerin

gerçekleştirilmesi olarak nitelendirilmektedir. Genel hatlarıyla çevre terörizminde, doğanın hedef alındığı (su kaynakları ve besin zincirine zarar), canlı organizmaların ve mülklerin yok edildiği (barajlar, nükleer tesisler), kimyasal/biyolojik silahları atmosfere salma ve mültecilerin kaçmasını ve sınır ötesine yayılmayı teşvik etmek için çevresel zararlar vermeyi amaçlanmaktadır. Bu bakımdan çevre terörizmi doğanın politik ve ideolojik amaçlar çerçevesinde bir silah olarak kullanılmasını ifade etmektedir (Berkowicz, 2010: 16). Diğer bir tabirle ifade edecek olursak çevre terörizminde doğa, terör unsurları tarafından araçsallaştırılmaktadır. Siyasi amaçları doğrultusunda siyasal iktidarları yıpratmak ve toplumda korku ve infial oluşturmak için şiddet eylemlerine, çevre terörizmine başvuran terör örgütleri, korunaksız orman alanlarına ve tarım arazilerine yönelik sabotajlar gerçekleştirmektedirler. Türkiye'de de çevre terörizminin faili olarak PKK terör örgütünün doğrudan veya vekalet saldırılarla dolaylı olarak gerçekleştirdiği çevre terörizmi, çevresel ve ekonomik zararlara ve biyo-çeşitliliğin azalması noktasında büyük kayıplara neden olmaktadır.

4. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ

PKK (Partîye Karkerên Kurdistanê) terör örgütü, Türkçe adıyla "Kürdistan İşçi Partisi" kurulduğu 1978 yılından itibaren geçen 40 yılı aşkın süre zarfında çeşitli dönemlerde farklı stratejiler geliştirmiştir. Marksist-Leninist bir ideoloji benimseyen örgüt, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde, özellikle etnik kimlik temelli olarak Kürtlerin bağımsız bir devlet kurmaları gerektiğini savunmakta ve bölgede yürüttüğü şiddet ve terör propagandaları ve eylemleriyle devlet kurma amacını gerçekleştirmek istemektedir (Şen, 2015: 35). Örgüt, düzenlediği terör eylemleriyle siyasal iktidarları yıpratarak, siyasi amaçları doğrultusunda tavizler elde etmeye çalışmaktır. 1984 yılında ilk silahlı eylemlerini Eruh ve Şemdinli'de gerçekleştiren PKK terör örgütü (Özcan, 1999: 95), bu tarihten itibaren değişik taktikler ve stratejilerden oluşan çok çeşitli eylemlerle adından söz ettirmeye başlamıştır. PKK, bir yandan etnik ayrılıkçı terör örgütlerinin genel özelliklerini yansıtırken, diğer taraftan benimsediği Marksist-Leninist ideolojiyle ulusal sınırlar içerisinde ve sınır dışında çeşitli sol birey, örgüt ve yapılardan destek görmektedir (Demir, 2018: 7). Bu doğrultuda PKK, aldığı yerli ve yabancı desteklerle bugüne kadar köy, kasaba ve ilçe baskınları, mayın ve el yapımı patlayıcı düzenekleriyle pusu saldırıları, intihar saldırıları, suikastlar, adam kaçırmalar, baskınlar, sabotajlar, askeri birlik ve karakollara bombalı saldırılar, yol kesmeler, sızma ve taciz eylemleri, polis, öğretmen ve diğer kamu görevlilerine yönelik saldırılar gibi birçok terör eylemi gerçekleştirmiştir.

1984 yılından itibaren silahlı ve bombalı eylemlerine başlayan PKK ile mücadele sürecinin etkinlik düzeyi örgütün eylem stratejisi ve kapasitesi üzerinde etkili olmaktadır. Terörle mücadele kapsamında 1999 yılında örgüt elebaşı Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından küçülmeye başlayan örgütün eleman sayısı ve düzenlediği eylem sayısı düşmeye başlamıştır (TBB, 2006: 547-548). 2000 li yıllarda örgütün eylem yöntemleri ve stratejileri de değişmeye başlamıştır. Ancak sonrasında yaşanan iç ve dış gelişmeler örgütün varlığını devam ettirmesini sağlamıştır. Bu açıdan Türkiye'nin terörle mücadelede etkinliğini ve operasyonlarını artırması örgütün güç kaybı yaşamasına ve saldırı anlayışını ve yöntemlerini değiştirmesine yol açmaktadır. Terör örgütü PKK'nın etkin terörle mücadele operasyonları sonucu siyasi, sosyal ve ekonomik etkinliğini kaybetmesi örgütü, organizasyon ve plan kapasitesi basit, az elemanla gerçekleştirilebilen, düşük bütçe ve teknoloji gerektiren eylemlere, yani asimetrik saldırılara yönlendirmiştir. Bu saldırılar kapsamında PKK, orman yangını sabotajları ve tarım arazilerini kundaklama gibi eylemlerle çevre terörizmi gerçekleştirmektedir.

5. PKK'NIN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ ORMAN YANGINLARI

PKK terör örgütü tarafından benimsenen strateji çerçevesinde gerçekleştirilen sabotaj eylemlerini, örgütün ilk olarak 1990'lı yıllarda benimsemeye başladığı görülmektedir. Bu yıllardan itibaren örgüt, çevre terörizmi kapsamında asimetrik saldırılarını yoğunlaştırmıştır. 1990'lı yılların ortalarına doğru artan orman kundaklamalarını engellemek için dönemin Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Orman Bakanlığı ortak çözüm planları geliştirmişlerdir. 1995 yılında PKK tarafından yakılan 950 hektarlık orman alanının yakılması sonucu ise örgütün hedefindeki şehirlerde kriz komiteleri kurularak ormanların giriş çıkışları kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Ancak alınan önlemler PKK tarafından gerçekleştirilen sabotajları engellemede yeterince başarılı olamamıştır. Bu dönemde terör örgütü özellikle Akdeniz ve Ege'de orman yangınlarına devam etmiş, 1997 yılında Antalya'da 650 hektar ormanlık alan ve 200 hektarlık tarım arazisi yakılmış ve eş zamanlı olarak Belek ve Manavgat'ta sabotaj girişimleri yaşanmıştır. Orman sabotajlarının görüldüğü ilk dönemlerde yakalanan faillerin PKK'nın Yunanistan'daki kamplarında eğitim gören militanlar olduğu tespit edilmiş (Güngörmez ve Alkanat, 2019: 13-14), 1994 yılının yaz ayında Türkiye'de turistik alanlara eylem hazırlığında olan ve yakalanan PKK militanları, gerçekleştirmek istedikleri eylemlerin planlarını Atina'daki PKK kamplarında aldıkları eğitimler sonucu öğrendiklerini itiraf etmişlerdir (Güngörmez, 2019: 612-613).

1990'lı yıllardan itibaren Türkiye'nin terörle mücadelede konsept değiştirmesi sonrası başarılı sonuçlar almaya başlaması (TBB, 2006: 547), örgütün bu yıllardan itibaren çevre terörizmine yönelmesine, özellikle 2000'li yıllarda terörle mücadelenin etkinliğinin artması ve örgütün gücünün azaldığı dönemlerde, örgütün çevre terörizmi stratejisini sürdürdüğü ve orman sabotajlarını arttırdığı görülmektedir. Özellikle 1999 yılında örgüt elebaşı Öcalan'ın yakalanması sonrası 2000'li yıllarda PKK, ulusal ve uluslararası konjonktürdeki gelişmelere bağlı olarak stratejilerini ve yapılanma tarzını değiştirmeye başlayarak eylemsel hareket alanını kırsal alandan şehirlere taşımaya başlamış ve kitle olayları odaklı eylemler gerçekleştirmeye yönelmiştir (Özcan, 2012: 49). Türkiye'de 2007 yılında meydana gelen 2.829 orman yangını sonucu 11.664 hektarlık ormanlık alan yanmış ve bu yangınların 780'i 'kasıt' ve 'faili meçhul' eylemler sonucu gerçekleşmiştir. Orman yangınları sonraki yıllarda da benzer şekilde devam etmiş; 2013 yılında ise ciddi bir artış yaşanmıştır. 2013 yılında meydana gelen 3.755 orman yangının 2.078'i 'kasıt' ve 'faili meçhul' eylemler neticesinde meydana gelmiştir (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019).

Tablo 1: Türkiye'de Orman Yangınlarının Yıllara Göre Dağılımı (2011-2019)

Yıllar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kasıt/Faili Meçhul	757	1141	2078	1020	1099	1888	1431	1061	1433
Doğal/Kaza	1197	1309	1677	1129	1051	1300	980	1106	1255
Yangın Sayısı	1954	2450	3755	2149	2150	3188	2411	2167	2688
Hektar	3612	10454	11456	3117	3219	9156	11993	5644	11332

PKK terör örgütü, çevre terörizmi kapsamında orman sabotajlarının şiddetini artırarak devam etmektedir. 11 Temmuz – 24 Ağustos 2019 tarihleri arasında Türkiye'de gerçekleşen çok sayıdaki orman yangını, PKK terör örgütüne bağlı "Ateşin Çocukları İnisiyatifi" tarafından üstlenilmiştir (Güngörmez ve Alkanat, 2019: 15). 2019 Temmuz ayında İstanbul, Muğla, Dalaman ve Milas'ta gerçekleştirilen yangınları PKK'ya bağlı "Halkların Birleşik İntikam Milisleri-HBİM" tarafından üstlenilmiştir. Yine 2020 yılında PKK elebaşı Murat Karayılan'ın "Ormanları Yakın" talimatı sonrası Hatay'da başlayan ve büyük hasarlara neden olan orman yangınlarını da ateşin çocukları inisiyatifi üstlenmiştir (Cömert, 2021). Bu açıdan terör

örgütlerinin taraftar kaybetme veya kınanma kaygısıyla eylemlerini, kimliği belirsiz veya gizli şekilde yürütme çabası içinde oldukları da söylenebilir (Aslan, 2021).

2021 yılında Türkiye'nin güney bölgelerinde, Muğla'nın Köyceğiz, Marmaris, Milas ve Antalya'nın Manavgat ve Gündoğmuş ilçelerinde, meydana gelen orman yangınlarını ateşin çocukları inisiyatifi üstlenmiştir ve 'Türk rejiminin başka bir dilden anlamadığını ve ateşle diz çöktürmenin zamanının geldiğini' belirtmişlerdir (Yeni Şafak, 2021). PKK'ya ait örgüt haber kanallarında ve sosyal medya hesaplarında ise ateşin çoçuklarının eylemleri üstlendiği ve "Kürt düşmanı TC çöktürme hamlemiz ile çökecektir", "Faşist Türkleri her gün ateşler içerisinde bırakacağız" ifadelerini kullandığı görülmektedir (Nûçe Ciwan, 2021). Tarihi ve turistik yerlerle birlikte çevreye karşı asimetrik saldırılar düzenleyen ve saldırıların devam edeceği tehdidinde bulunan örgüte bağlı bu türev örgütlerin temel motivasyonunu ise intikam alma duygusu oluşturmaktadır.

Türkiye'nin terörle mücadelesinin yoğunluğunu artırması, terör örgütünün ciddi oranda militan ve üst düzey yönetici kaybı yaşamasına yol açmıştır. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, yurt içindeki terörist unsurların sayısının 200'ün altına düştüğünü belirtmiştir (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2021). 2021 yılına kadar olan son 6 yıllık süre zarfı içerisinde 9 binden fazla PKK'lı terörist ve 401 örgüt yöneticisi etkisiz hale getirilmiştir. Bu bakımdan, örgütün orman sabotajlarıyla asimetrik terör saldırılar gerçekleştirmesi örgütün silahlı gücünün zayıfladığını ve silahlı eylem kapasitesinin düştüğünü göstermektedir. PKK'nın asimetrik terör saldırılarının sıklığı örgütün toplumda korku, yıldırma ve infial uyandırma çabasını ortaya koymakta ve terör örgütünün zayıflayan yapısını gizleme ve manipüle etme çabası taşıdığını da göstermektedir. Bu çaba aynı zamanda PKK'nın gerçekleştirdiği çevre terörizmini doğrudan üstlenmeyerek taşeron örgütler üzerinden kendini kamufle etmesini sağlamakta ve uluslararası kamuoyuna karşı zor duruma düşmekten kurtarmaktadır.

6. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Terör örgütlerinin siyasal amaçlarına ulaşmak için doğal yaşama ve çevreye yönelik zarar vermeleri çevre terörizmi olarak adlandırılmaktadır. Siyasal alanda güç kazanmak için çevredeki fiziksel ve biyolojik unsurlara zarar verilmesi veya tahrip edilmesi terör örgütlerinin sıklıkla başvurduğu yöntemlerden biri haline gelmiştir. PKK terör örgütü, kuruluş yıllarından itibaren ideolojileri doğrultusunda gerçekleştirdiği eylemleriyle şiddet ve korku ortamı oluşturarak terör ortamı yaratmaktadır. Farklı dönemlerde terörle mücadele operasyonları sonrası yaşadığı güç kaybı, örgütün doğrudan silahlı saldırılar düzenleme yeteneğinin azalmasına ve eleman temininde sorun yaşamasına yol açarken örgütü asimetrik saldırılar düzenlemeye ve eylemlerinin yönünü doğal yaşama ve çevreye yöneltmesine neden olmuştur. Bu açıdan terör örgütü PKK, amaçları çerçevesinde çevreyi ve doğayı birer silah olarak kullanmakta, çevreyi araçsallaştırmaktadır. Örgüt, gerçekleştirdiği orman sabotajlarıyla doğal yaşama ve çevreye verdiği zararlar üzerinden çevre terörizmine neden olmaktadır.

Bu saldırılar, aynı zamanda Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında gerçekleştirdiği başarılı operasyonların sonucu olarak örgütün, silahlı gücünün zayıfladığı ve silahlı saldırı ve eylem düzenleme gücünün zayıfladığını ve örgütün imaj varlığını koruma çabası içinde hareket ettiğini de göstermektedir. Bu nedenle de asimetrik saldırıların basitliği, kolaylığı ve etkililiği, PKK terör örgütünün ilgisini çekmekte, eylem stratejilerinde önemli değişiklikler meydana getirmektedir. Özellikle yaz aylarında orman yangınları sabotajlarının düzenlenmesi, çıkan yangınların nedenlerinin çeşitlenmesine olanak sağlayarak algının terörizmden uzaklaşmasını sağlamaktadır. Bu bakımdan medyada yapılan yayınlar, yangınların nedenlerinin ve faillerinin belirlenmesini önleyecek şekilde propaganda aracına dönüşerek toplumları manipüle etmektedir. Ayrıca Ateşin Çocukları, Halkların Birleşik İntikam Milisleri gibi vekalet örgütler üzerinden sabotaj eylemlerinin gerçekleştirilmesi, PKK örgütünün etkisini gölgelemektedir.

Türkiye'nin terörle mücadele stratejisinin önemli bir ayağını ayrılıkçı/etnik terör örgütü PKK ile mücadele süreci oluşturmaktadır. Uzun yıllar örgütle mücadelesini sürdüren Türkiye'nin yeni dönemde terörle mücadele stratejisinde örgütün asimetrik saldırılarla gerçekleştirdiği çevre terörizmine de yer vermesi, bu kapsamda ilgili kanunlarda ve yönetmeliklerde düzenlemeler yapması gerekmektedir. Diğer taraftan uluslararası anlaşmaların kabul edilmesi, mevcut sorunların uluslararası kamuoyunda değerlendirilmesine ve ortak çalışmalar yapılmasına imkân tanıyarak sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

Yeni dönemde terör eylemlerinin doğaya ve çevreye yönelik olarak gerçekleştirilmesi, çevre terörizmini ve çevre terörizmi ile mücadeleyi ülkelerin öncelikli ulusal güvenlik konularından biri haline getirmeye başlamıştır. Biyolojik ve kimyasal silahlar ile nükleer materyallerin kullanımının, gelecekteki çevre terörizminin yeni araçları olacağı tehlikesi ise çevre terörizmiyle mücadelenin önemini ve gerekliliğini ortaya koymaktadır. Terör örgütleriyle mücadelede gereksinim duyulan en önemli unsurların başında, haber alma ve istihbarat çalışmaları gelmektedir. Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında terör örgütünün asimetrik saldırıları karşısında asimetrik bilginin edinim sürecinin hızlandırılması, stratejik yatırımlarını ve planlama faaliyetlerini gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu açıdan ormanlık alanlarda uydu teknolojisi yatırımlarının artırılması, ısıya duyarlı sensörlerin kullanımı, yüksek çözünürlüklü kameraların varlığı, drone araçlarla yapılan devriyeler ve erken tespit sistemleriyle çevreye yönelik asimetrik saldırıların ve çevre terörizminin önceden tespiti, müdahale edilmesi veya engellenmesi sağlanabilir. Ayrıca özellikle orman varlığı bakımından zengin bölgelerde, bölge halkının orman yangınlarına müdahale konusunda eğitimlerin verilmesi ve bilinçlendirilmesi, orman yangınlarının büyümesi ve yayılmasının önlenmesine katkı sağlayacak ve yangınlara müdahale edilmesini ve söndürülmesini hızlandıracaktır.

Nihai olarak, PKK terör örgütünün ve diğer terör örgütlerinin çevreye yönelik orman sabotajlarıyla gerçekleştirdiği çevre terörizminin önüne geçilmesi veya engellenmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Bitki ve hayvan çeşitliliği bakımından zengin ve birçok endemik türe ev sahipliği yapan milli değerlerimiz, ormanlarımızın korunması öncelikli Terör örgütlerinin artan asimetrik saldırı ve çevre terörizminin nedenlerinin anlaşılması ve asimetrik saldırı stratejilerinin ve eylemsel yöntemlerinde meydana gelen değişimlerin analiz edilmesi, asimetrik saldırıların öngörülemezliğini ve belirsizliğini azaltarak ve asimetrik saldırılarla gerçekleştirilen çevre terörizmiyle mücadeleye ve terör eylemlerinin önlenmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Aslan, M. (2021, 08 31). *Terörün Somut ve Soyut Yeni Yöntemleri*. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı-SETA: https://www.setav.org/terorun-somut-ve-soyut-yeni-yontemleri/ (Erişim Tarihi: 08.09.2021).

Berkowicz, S. (2010). Eco-Terrorism/Enviro-Terrorism: Background, Prospects, Countermeasures. H. Alpas, S. Berkowicz, & I. Ermakova (Dü) içinde, *Environmental Security and Ecoterrorism - NATO Science for Peace and Security Series C: Environmental Security* (s. 15-29). Moscow, Russia: Springer.

Britannica. (2021). *Ecoterrorism*. Britannica: https://www.britannica.com/topic/ecoterrorism (Erişim Tarihi: 14.08.2021).

Cambridge Dictionary. (2021). *Asymmetry*. Cambridge Dictionary: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/asymmetry (Erişim Tarihi: 08.08.2021).

Cömert, İ. (2021). *Yunanistan- PKK Terör Örgütü İlişkileri ve Türkiye'deki Orman Yangınları*. Global Savunma: https://www.globalsavunma.com.tr/yunanistan-pkk-teror-orgutu-iliskileri-ve-turkiye-deki-orman-yanginlari.html (Erişim Tarihi: 14.09.2021).

Demir, S. (2018). *PKK'nın İletişim Stratejisi.* Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı - SETA.

Gleick, P. (2006). Water and Terrorism. *Water Policy, 8*(6), 481-503. doi: 10.2166/wp.2006.035

Güngörmez, O. (2019). Yunanistan. E. Bayraklı, H. Yalçın, & M. Yeşiltaş (Dü) içinde, *Avrupa'da PKK Yapılanması* (s. 609-657). İstanbul: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA).

Güngörmez, O., ve Alkanat, A. (2019). *Çevre Terörizmi ve PKK'nın Orman Sabotajları.* İstanbul: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA).

Martin, G. (2017). *Terörizm Kavramlar ve Kuramlar* (1. b.). (İ. Çapçıoğlu, & B. Metin, Çev.) Ankara: Adres Yayınları.

Messinger, G. (2011). *The Battle for the Mind: War and Peace in the Era of Mass Communication.* Boston: University of Massachusetts Press.

Nûçe Ciwan. (2021, 09 25). *Ateşin Çocukları*. Nûçe Ciwan: https://www.nuceciwan90.xyz/?s=Ate%C5%9Fin+%C3%87ocuklar%C4%B1 (Erişim Tarihi: 15.09.2021).

Öktem, E. (2004). Uluslararası Hukukta Terörizm Tanım Sorunu ve Milli Bağımsızlık. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi, 3*(5), 133-147.

Özcan, M. (2012). *Terörün Matruşkası KCK.* İstanbul: Hayat Yayınları.

Özcan, N. (1999). *PKK (Kürdistan İşçi Partisi) Tarihi , İdeolojisi ve Yöntemi.* Ankara: Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları.

Pfanner, T. (2005). Asymmetrical Warfare from the Perspective of Humanitarian Law and Humanitarian Action. *International Review of the Red Cross, 87*(857), 149-174.

Schofield, T. (1999). The Environment as an Ideological Weapon: A Proposal to Criminalize Environmental Terrorism. *Boston College Environmental Affairs Law Review, 26*(3), 619-647.

STM. (2015). *Geleceğin Savaşları: Yakın Gelecekte Muharebe Alanı Nasıl Şekillenecek? Sektör Değerlendirme Raporu.* Ankara: ThinkTech STM Future Technology Institute.

Şen, Y. (2015). Terörün Toplumlar Üzerindeki Sosyo-Ekonomik Etkilerine Bakış: PKK Terörü Ve Ağrı Gerçeği. *Ağru İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(2), 17-70.

T.C. İçişleri Bakanlığı. (2017). *Güvenlik Terimleri Sözlüğü.* Ankara: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı Yayınları.

T.C. İçişleri Bakanlığı. (2021, 09 19). *'Yurt İçindeki Terörist Sayısı 197'ye Düştü."*. T.C. İçişleri Bakanlığı: https://www.icisleri.gov.tr/yurt-icindeki-terorist-sayisi-197ye-dustu (Erişim Tarihi: 11.09.2021).

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. (2019). *Orman Genel Müdürlüğü E-kütüphane.* T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü: https://web.ogm.gov.tr/ekutuphane/Sayfalar/Istatistikler.aspx?RootFolder=%2Fekutuphane%2FIstatistikler%2FOrmanc%C4%B1l%C4%B1k%20%C4%B0statistikleri&FolderCTID=0x012000301D182F8CB9FC49963274E712A2DC00&View={4B3B693B-B532-4C7F-A2D0-732F715C89CC} (Erişim Tarihi: 10.09.2021).

TBB. (2006). *Türkiye ve Terörizm.* Ankara: Türkiye Barolar Birliği.

Toptaş, M., & Yılmaz, M. (2021). Akıllı Yangın Söndürme Mühimmatının Sayısal Analizi. *Journal of Aviation, 5*(1), 22-35.

Yenal, S. (2016). *Asimetrik Savaş ve İstihbarat.* Ankara: SAGE Yayıncılık.

Yeni Şafak. (2021, 08 01). *Orman yangınlarını PKK'ya bağlı 'Ateşin Çocukları' üstlendi*. Yeni Şafak: https://www.yenisafak.com/gundem/orman-yanginlarini-pkkya-bagli-atesin-cocuklari-ustlendi-3675400 (Erişim Tarihi: 12.09.2021).

Zirschky, J. (1988). Environmental Terrorism. *Journal Water Pollution Control Federation, 60*(7), 1206-1210. https://www.jstor.org/stable/pdf/25043625.pdf (Erişim Tarihi: 23.08.2021).